

SNORRE TEGNINGER

En utstilling arrangert av Nordisk Kunstsentrum

REYKJAVIK · KØBENHAVN · OSLO

SNORRE TEGNINGER

En utstilling arrangert av Nordisk Kunstsentrum

REYKJAVIK · KØBENHAVN · OSLO

Forord

Nordisk Kunstsentrum har til oppgave å fremme det nordiske samarbeidet på billedkunstens område. En vesentlig del av dette arbeidet foregår ved utveksling av utstillinger. Temaet for denne utstillingen, illustrasjonene til Snorres kongesagaer, har allerede i seg selv røtter som går ut over grensene til det land der bildene er laget. Derfor egner den seg spesielt godt som ledd i vårt utstillingsprogram.

Nordisk Kunstsentrum takker Nasjonalgalleriet i Oslo, som har stilt originaltegningene til rådighet for utstillingen, samt Gyldendal Norsk Forlag, som har laget katalogen som et særtrykk av Leif Østbys artikkel fra forordet i den nye jubileumsutgaven av kongesagaene. Vi takker også Norges seksjon av Nordisk kunstforbund for initiativet til utstillingen, og for praktisk hjelp med å sette den ut i livet.

Helsingfors i januar 1979

Erik Kruskopf
Leder for Nordisk Kunstsentrum

Snorre-illustrasjonene

Sagaene om de gamle norske konger, og da først og fremst Snorre Sturlusons Heimskringla, hadde opp gjennom hele forrige århundre inspirert mange nordiske billedkunstnere, i Norge bl.a. malerne Johannes Flintoe, Adolph Tidemand, P.N. Arbo, og billedhuggerne Christopher Borch, Julius Middelthun, Mathias Skeibrok o.a. Tanken om å illustrere selve verket dukket også tidlig opp. Da Jacob Aall i 1838 utgav sin Snorre-oversettelse, var den prydet med sirlige stålstikk av Flintoe, som viste historiske steder (Borre, Fimreite, Stiklestad etc.) slik de så ut på kunstnerens egen tid. De var altså ingen saga-illustrasjoner i egentlig forstand. En ellers ukjent kunstner, Wilhelm Bergström, laget i 1872 noen tegninger til Harald Hårfagres saga. Også i Danmark og Sverige ble det på denne tid arbeidet med saga-illustrasjoner. Det som var den direkte foranledning til den illustrerte Snorre-utgaven av 1896–99, var danskenes plan om å utgi Snorre med tegninger, hele 300, av den norsk-danske kunstner Louis Moe. Det kom imidlertid bare ett hefte, fordi den norske forlegger J. M. Stenersen løste ut den danske forlegger.

Det var naturlig at Erik Werenskiold ble den samlende skikkelse under dette illustrasjonsarbeidet, det mest omfattende noe norsk forlag inntil da hadde gått løs på. Denne første illustrerte utgaven rommer jo ca. 220 tekstillustrasjoner og ca. 125 vignetter, initialer etc. For det første hadde Werenskiold med sine eventyrtegninger allerede et grunnfestet ry som illustratør, dessuten var han kjent som en fast og klartenkt administrator og kunstnerisk veileder og retningsviser, og enda en tredje omstendighet kom til: Werenskiold hadde helt fra unge år tumlet med sagamotiver. Et par tegninger fra 1870-årene har Snorre-motiver som Kark og Håkon jarl, og Gunnhild som lar lappene drepe av Harald Hårfagres menn (begge disse motivene kom forresten Chr. Krohg til å utføre i Snorre-utgaven). I 1888 tegnet Werenskiold som omslag til Nordahl Rolfsens gjenfortelling av islandske sagaer i «Vore Fædres Liv» en kampscene som han selv syntes var «godt i slægt med Snorre». I de følgende år var det imidlertid ikke Snorre, men den mindre berømte Karl Jonsson og hans Sverre-saga som kom til å oppta ham. Han mente selv at hans tegning av en kamp mellom baglere og birkebeiner (utført til Nordahl Rolfsens lesebok 1892) hadde gjort meget til at han fikk bestillingen på Snorre. En annen

Erik Werenskiöld,
selvportrett 1897.

tegning, antagelig fra samme år, er etter alt å dømme også fra Sverre-sagaen og skildrer en episode etter slaget på Ilevollen i 1180, kong Sverres dramatiske møte med de to sårede baglere Brynjolv Kalvsson og Ivar Galle. På samme blad har han tegnet et utkast til en slagscene, som da vel også med stor sannsynlighet refererer seg til Sverre-sagaen. En fjerde tegning har han selv gitt tittelen «Sverre slår bøndene på isen» og datert 1892. Den gir en impresjonistisk antydende, livfull skildring av slaget på isen utenfor Akersneset i 1200, med bondehæren i tett fylking til venstre og Sverres menn i småflokker på høyre side, lenger tilbake Sverre selv til hest, alt sammen nøyaktig slik sagaen forteller. Mer ubestemmelig er nok en noe eldre tegning av tre hærmenn til hest på en fjellvidde, men det kan være rimelig å tolke også den som inspirert av Sverres saga, kanskje birkebeiner på flukt. (Ferden over Sogne- og Vossefjellet?) Beklagelig nok kom imidlertid Werenskiöld aldri til å illustrere denne sagaen. Han ble bedt om det da alle kongesagaene ble utgitt samlet i 1914, men unnslo seg.

Snorre kom han på ny til å beskjeftige seg med da han tidlig i nittiårene fikk anmodning fra Cammermeyers forlag om å illustrere Olav Tryggvasons saga. Han avsto, men har muligens likevel gjort et forsøk. En tegning (gjengitt i Norsk Bokkunst II (1922), s. 21) er oppført som «Utkast til Olav Trygvesøns saga. 1893». Den viser et ungt par innrammet av planteranker som danner en ornamental spissbue over deres hoder. Hele stilen minner imidlertid mer om folkevise enn saga, man kommer til å tenke på «Bendik og Årolilja».

Tanken på å illustrere Snorre i sin helhet dukket opp høsten 1895. Da henvendte J. M. Stenersen seg til Werenskiold, og tenkte nok opprinnelig på å få ham til å levere tegningene alene. Men Werenskiold rådet ham til også å få med noen andre kunstnere. Av et brev han skrev til sin gode venn Bernt Grønvold 27. mars 1896 fremgår det at han til å begynne med tenkte seg bare Gerhard Munthe, Grønvold og seg selv. Da det hastet slik på grunn av den påtenkte danske utgave, kom imidlertid også Chr. Krohg og Eilif

Gerhard Munthe, oljemaleri
av Christian Krohg, 1885.
Utsnitt.

Peterssen med, mens Grønvold straks frasa seg oppgaven. I starten var det altså disse fire som skulle gå løs på den krevende oppgaven. I realiteten ble det bare tre, da Eilif Peterssen først henimot slutten av verket kom til å levere noen få tegninger. Han hadde villet trekke seg helt ut allerede i 1896 da arbeidet ble så forsert, men var da annonsert som medarbeider, og følte naturligvis en forpliktelse til iallfall å gi noen bidrag.

De to som kom til å bestemme tegningenes karakter, som kom til å skape det vi kan kalle «Snorre-stilen», var da Werenskiold og Munthe. Her hadde Munthe den fordel at han kom med en fullt ferdig dekorativ stil, utformet under arbeidet med eventyrakvarellene tidlig i nittiårene. Hvor sikkert slår han ikke an stemningen av fjern fortid, utformet i en stram dekorativ stil, allerede i innledningsinitialen «Saga» til Snorres fortale! Werenskiold derimot måtte først arbeide seg fram til en strekstil og teknikk som lå til rette for reproduksjonsmåten og papirkvaliteten. Hans første tegninger er derfor preget av famling både i stil og teknikk. («Oden» og «Heb» er således tegnet i kull, og andre er for finstreket.) Men med mestertegningen «Svipdags sønner» (se neste side) legger han stilistisk en fast grunn for hele det senere illustrasjonsarbeid. Gjennom flere utkast kan vi her følge ham fram til den endelige tegning med det åpne, vannrette streklag som ble så karakteristisk for «Snorre-stilen», og som mer eller mindre smittet av også på de andre tegnerne. I denne «episke Snorre-stil» skapte han mesterver-

Til venstre Eilif Peterssen, selvportrett, 1876. Til høyre Christian Krohg, selvportrett 1891.

Tre tegninger som viser Werenskiolds arbeid med strekteknikken til en av de tidlige Snorre-illustrasjonene, «Svipdags sønner».

ker i norsk bokkunst som tegningen av Olav Tryggvason og Sigrid Storråde, (s. 171),* «Seierherrenes skip vender hjem etter slaget ved Svolder» (s. 204) og mange andre. De betydeligste ble til fra våren 1896 til sommeren 1897, det var 36 i alt eller nesten to tredjedeler av de tilsammen 57. Men også blant de senere, 1898–99, er der mange betydelige ting, som de tre til historien om Asbjørn Selsbane, den fine vinterstudien «Kong Olav farer over Eidskogen til Värmland» (s. 74, bd. 2), den dystre «Jökuls død» (s. 76, bd. 2) og «Det var gråt og jamring av de hørtatte folk» (s. 51, bd. 2).

Om sitt samarbeid med Munthe skriver Werenskiöld i *Kunst og Kultur* 1929: «Det var visst i 1888, så vidt jeg husker, at Gerhard Munthe så smått begynte å sysle med det dekorative; men først uti nitti-årene blev det riktig fart i det, da han laget vevemønster, tapetmønster, eventyrakvarellene o.s.v. Da så I. M. Stenersen i 1895 eller 1896 spurte om jeg vilde stå for illustreringen av Snorre med Gustav Storm til å greie teksten, var det en selvfølge at jeg først og fremst henvendte mig til Munthe og spurte om han vilde påta sig utsmykningen av verket: han grep tilbudet med begge hender og brant av iver og begeistring. Planen og verkets karakter var vi jo straks enig om; den gav sig av sig selv. Norsk fremfor alt, enkelt, primitivt...»

Primitivt og norsk ble da også det Munthe laget til Snorre; om det alltid ble så enkelt, kan diskuteres. For ham stod det slik at skulle man illustrere en fjern fortid, særlig om den lå så langt tilbake at den fortonte seg i mytens og sagnets halvlys, så måtte man gå inn i tidens egen tankegang og idéverden så vidt mulig. «Jeg gikk,» sier han, «resolutt over det gjerde som er satt av naturalismen – og inn i den rytmisk-konstruktive form, hvor jeg kunde fortelle om eventyrmystikken, den større og mindre elde jeg vilde ha om motivet, om både en viss festlighet og det tusmørke, hvori jeg ser denne motivkrets.» Han syntes at framfor alt den første del av Snorre, *Ynglinge-sagaen* og fram til kristendommens seier, egnest seg særlig godt til en billedtolkning ut fra dette «rytmiske kunstsyn». Vikingtidens mennesker, sier han et annet sted, har «fundet sig et godt uttrykk for det *vidunderlige* og *skremmelige*, som også ute i livet var deres lyst og ære. Det er den *bundne stil* som her er det beste sprog». I skaldediktene, som Snorre siterer så rikelig, får denne «bundne stil» sitt ypperste uttrykk, og deres innviklede setningsslyngninger og kryptiske meningsfullhet, deres suggestive ordmagi kalte på noe dypt beslektet i Munthes sinn.

Som Werenskiöld ble den klare og anskuelige episke forteller, ble da Munthe selv på en måte skalden blant Snorre-tegnerne. Som de gamle skaldar har sine «kenningar», sine poetiske omskrivinger, som når de kaller skipene for «havets hester», slik tegner Munthe flere vignetter til *Harald Hårfagres saga* (f.eks. s. 54) mens han i

* Samtlige sidehenvisninger i denne artikkel gjelder til side-tall i *Norges kongesagaer 1–4* jubileumsutgaven 1979. (Tall uten henvisning til bd. 2 gjelder første bind.)

Ubenyttet variant av Gerhard Munthes vignett til Snorre, side 54.

tittelvignetten til Håkon jarls saga har fulgt skalden ordrett og latt «havets hester» fremstille som virkelige hester som galopperer henover bølgene. I de hardsmidde små diktvignettene i Ynglinge-saga greier han å samle selv en så komplisert figurgruppe som Gevjun med sine trekkokser til en smykke-lignende komposisjon, tett og fast som en spenne i Borre-stil (s. 7). Av og til må riktignok selv Munthe gi opp når det gjelder noen av Tjodolvs mest tunghåndterlige vers. De fire om kongene Vanlande, Visbur, Domalde og Dyggve har

Tittelvignetten til Håkon jarls saga.

han således illustrert med det samme likbålmotivet, bare med små endringer (kun to gjengitt i denne utgave, s. 14 og 15). Andre maner med stor kunstnerisk kraft fram det nisse og skremmelige som Munthe alltid hadde en forkjærlighet for, slik som det uhyggelige dyrebeinranglet og mannen i galgen som illustrerer verset om den hengte håloygkongen Gudlaug (s. 20). En tegning som denne, og andre av de barske Munthe-vignettene, burde etter Werenskiolds mening være retningsgivende for Snorre-illustrasjonene sammen med hans egne Svipdags sønner «som flyer med fakler». – Mindre merkelige er Munthes 27 tekstillustrasjoner til Olav den helliges og Magnussonenes saga; best er vel den stjerningsfulle «Kong Olav farer på gjesting i Gudbrandsdalen» (s. 341) og den staselige «Kong Sigurd og kong Baldvine rir fra Jorsalaborg til Jordan» (s. 246, bd. 2). Mesterlig i sin stramme dekorative holdning er «Uværret, Hjørungavåg» (s. 152), ingen egentlig tekstillustrasjon, men en fri fantasi over uværsmotivet hos Snorre, med tordenguden Tor og hans to valkyrjer i voldsom aksjon.

Også til de senere sagaer i 3. og 4. bind av den samlede 1914-utgave, laget Munthe dekorativt utstyr. Til Sverre-sagaen tegnet han to topp-friser og en tittelvignett som viser Sverre til hest på fjellet, dessuten en lurblåser som åpningsinitial og en hærmann med kongens banner som sluttvignett. Til de tre sagaene i 4. bind fra 1914 er det likeledes topp-vignetter av Munthe, fire i alt, samt tittelvignetter, åpningsinitialer og sluttvignetter til hver av sagaene.

Dessuten har han til alle bindene tegnet fargeomslag med en tronende gotisk konge og et Bergen-motiv som hovedtemaer. Alle disse arbeidene er gjort med Munthes sikre dekorative grep, men atskillig mindre inspirert enn de beste i Snorre. Fremheves må likevel den kraftige tittelvignetten til Sverre-sagaen.

En av de flittigste Snorre-medarbeidere var Christian Krohg. Han tegnet ikke mindre enn 47 tekstillustrasjoner, bare ti færre enn Werenskiolds 57, og de strekker seg fra Harald Hårfagres til Magnus Berrefotts saga. Krohg hadde den vanskelige oppgave at hans arbeider for en stor del kom til å stå sammen med Werenskiolds og snart også Egedius' beste ting, og i dette farlige naboskap kom ujevnheten i Krohgs tegnekunst tydelig fram. Werenskiold hadde imidlertid blikk også for det positive; han skriver: «Krohg setter jeg meget høiere end folk gjør; han har ting med Krohgs størrelse og bredde. Det vil engang erkjendes.» Til Krohgs gode ting hører nok «Gyda sender bud til kong Harald» (s. 50) og det artige påfunnet med pendanten «Kong Haralds menn kommer for annen gang til Gyda» (s. 62). Det er atskillig myndighet over Asbjørn fra Medalhus (s. 89), likeså over Håkon jarl som ligger grublende i sin seng (s. 126) mens musene pusler på gulvet (slike små humoristiske trekk finner en ikke så sjelden hos Krohg). Og «Gunnhild på Orknøyene» (s. 132) står fullt på høyde med mange av Werenskiolds gode ting. Men helhetsinntrykket svekkes unektelig av de mange uinspirerte arbeider. Det falt ikke lett for den moderne maler Christian Krohg å leve seg inn i sagatonen.

Av de to yngre kunstnere som ble trukket inn under arbeidets gang, viste den ene seg å være et strålende lykketreff, den annen ikke så lite av en skuffelse.

Fridtjof Nansen hadde på den alltid våkne Werenskiolds råd tatt den 19-årige Halfdan Egedius med på illustreringen av «Fram over Polhavet». «Jeg tror nok også,» skriver Nansen, «det var disse hans tegninger til «Fram over Polhavet», som bragte Werenskiold på den tanke at få Egedius knyttet til illustrationen av Snorre. Jeg mindes, at han nevnte det for mig et par ganger, mens vi sammen så på Egedius' tegninger, som han var meget tiltalt av.» Like før årsskiftet 1896-97 må Egedius så ha fått anmodningen om å tegne til Snorre. Han skriver nyttårsaften til vennen Stadskleiv, like etter at han har ekspedert de siste 25 tegninger til Nansen: «Det har allerede havt storartede følger for mig at jeg blev med paa den bogen. Jeg skal nemlig blive med i Sagaen ogsaa. E. W. syntes mine tegninger til N. var saa gode, at han vilde jeg skulde blive med paa saadant et arbeide, som jeg har interesseret mig for, siden jeg var ganske liden. Det blir lige saa meget arbeide som med Nansens ting, men saa meget morsommere.»

Egedius kom til å hoppe rett inn i Olav Tryggvasons saga, der jo

Til venstre Halfdan Egedius tegnet av Torleiv Stadskleiv 1895, til høyre Wilhelm Wetlesen, utsnitt av oljemaleri av Alf Lundeby, 1902.

Werenskiold har noen av sine ypperste ting, og det hører til de store og merkelige ting i norsk kunst hvordan denne unggutten – han fylte nettopp 20 år mens han holdt på med denne sagaen våren 1897 – med nesten søvngjengeraktig sikkerhet griper sagatonen på sin helt personlige måte. Det viser seg allerede i åpningstegningen, «Sigvalde jarl gjør løfte ved minnedrikken» (s. 149), med den fint varierte strekføring. Werenskiold, som med rette hevdet prioriteten til «det vannrette streklag» og sikkert også hadde rett i at Egedius hadde lært av hans åpne tegnestil, særlig enkelte ting som de flyvende grågjessene i «Familien på Gilje», erkjente likevel: «Han var mig overlegen i streklag, og en ting som de to, som rider, og den ene, skalden kvæder [Sigvat kvæder for følget sitt på ferden til Skara] ligger utenfor mit område. Likeså «Hæren samledes før Stiklestad» og mange flere.» Nettopp disse to hører til de ypperste i boken (s. 257, bd. 1 og s. 102, bd. 2).

Blant de øvrige tegninger til Olav Tryggvasons saga har vi høydepunkter som «Ormen lange» (s. 187) med den underlige, halvt uvirkelige stemning, «Eiriks menn går opp på Ormen lange» (s. 202), der Egedius for første gang viser sitt mesterlige grep på massescener, og framfor alt «Seidmennene på Skratteskjær» (s. 173). Gjennom en rekke forarbeider kan vi følge Egedius på veien fram til den endelige utforming av idéen, som har fått en enkelhet av visjonær styrke.

I enkelte tegninger til Olav den helliges saga, «Olav og Rane i

viking» (s. 209), den nevnte «Sigvat kveder» (s. 257) og andre, utformer han en komplisert strekføring som gir disse tegningene en usedvanlig myk og fyldig rytme. Her er han helt seg selv, og impulsene fra Albrecht Dürers grafikk, som han studerte på denne tiden, er smeltet fullkomment inn i hans egen tegnestil.

Egedius' evne til å tumle med store folkemengder i tegningens lille format feirer stadig nye triumfer utover i boken: «Ragnvald jarl og Astrid kongsdatter kommer til Sarpsborg» (s. 289), «Kong Olav taler til bøndene på tinget ved Hundorp» (s. 319), «Skaldene kveder for kong Olavs hær» (s. 93, bd. 2), «Svein Ulvsson rei ned fra Svitjod» (s. 139, bd. 2). Like bemerkelsesverdig er den rolle han lar landskap og atmosfære spille i de historiske skjebnetimer. Hvor er det ikke vidde og rom, blåst og vær i tegninger som «På hver sti dreiv det folk» (s. 95, bd. 2), «Straks om høsten bød kong Magnus leidang ut over hele Trondheimen» (s. 126, bd. 2) og «Kong Magnus og Kalv Arnesson på Stiklestad» (s. 133, bd. 2). Og endelig den siste, «Slaget på Lyriskogshede» (s. 141, bd. 2), tegnet høsten 1898 da Egedius alt var merket av den sykdom som få måneder senere la ham i graven. Skal noen enkelt tegning fremheves som et absolutt høydepunkt ved siden av «Seidmennene», må det imidlertid bli Stiklestad-tegningen «Bondehæren» (s. 102, bd. 2). Med enkle midler har kunstneren her skapt et inntrykk av en uoverskuelig folkemasse som beveger seg i tungt sig innover i det veldige landskapsrommet med jagende lys og skygge. De to lekende hundene er med fin beregning satt inn i forgrunnen som kontrast til den krigerske stemning.

I alt 37 tegninger fikk Egedius ferdig før sykdommen stanset ham. Men ennå stod meget igjen å gjøre, og Stenersen skrev da på Werenskiolds råd til Wilhelm Wetlesen i juni 1898. Han påtok seg oppgaven, og laget sine første tegninger i nær kontakt med Egedius sommeren 1898 i Bø i Telemark. I alt utførte Wetlesen i løpet av det siste året (1898–99) 43 tegninger, de fleste (25) til Harald Hardrådes saga. Wetlesen tok slett ikke oppgaven lett; han skriver til Stenersen fra Bø hvordan han sitter med bordet fullt av studier og utkast, tegner om og om igjen. Likevel hever ikke mange av tegningene seg over det ordinære. De gir nok grei beskjed om de situasjoner sagaen beskriver, og enkelte, som «Kong Magnus farer med hærskjold over Sjælland» (s. 145, bd. 2) har en ganske fin landskapsbakgrunn, men Wetlesen har liten evne til å karakterisere personene, det ser vi tydelig om vi sammenligner hans illustrasjoner med Werenskiolds forholdsvis få tegninger i de samme sagaer, og også Eilif Peterssens 7 tegninger til Magnus Blindes saga.

Leif Østby

Katalog

Samtlige tegninger er utlånt fra Nasjonalgalleriets Kobberstikk- og håndtegningsamling

HALFDAN EGEDIUS (1877-1899)

1. Sigvalde jarl gjør løfte ved minnedrikken
(Olav Tryggvasons saga)
Penn. 131 × 183 - B.3091

2. Den mest veltalende bonden reiser seg og vil tale
(Olav Tryggvasons saga)
Penn. 115 × 147 - B.3093

3. Olav og Rane i viking
(Olav den helliges saga)
Penn. 145 × 120 - B.6256

4. Finnenes hær fulgte etter på land, etter hvert som kongen seilte utenfor
(Olav den helliges saga)
Penn. 121 × 160 - B.3097

5. Sigvat kveder for følget sitt på ferden til Skara
(Olav den helliges saga)
Penn. 128 × 177 - B.6232

6. Røreks menn løp i land alle sammen, men Rørek satte seg opp i løftingen
(Olav den helliges saga)
Penn. 125 × 211 - B.3099

7. Kongens menn fører sitt hærfang om bord
(Olav den helliges saga)
Penn. 118 × 156 - B.3094

8. «Du skal få annet å tenke på i dag enn å gjøre narr av oss.»
(Olav den helliges saga)
Penn. 114 × 143 - B.3095

9. Knut den mektige ruster seg til strid
(Olav den helliges saga)
Penn. 105 × 171 - B.3096

10. Kong Magnus og Kalv Arnesson på Stiklestad
(Magnus den godes saga)
Penn. 162 × 243 - B.3102

11. Slaget på Lyrskogshede
(Magnus den godes saga)
Penn. 164 × 242 - B.3101

CHRISTIAN KROHG (1852-1925)

12. Studie til Snorre Sturluson.
Penn. 228 × 166 - 84/1957

13. Studie til Håkon jarls møte med Tryggve, Gudrød og Dale-Gudbrand
(Håkon jarls saga)
Penn og blyant. 99 × 172 - 59/1957

14. Svein jarl og mennene hans dekker til skipet sitt for Olav
(Olav den helliges saga)
Penn. 150 × 196 - B.3316

15. Dronning Astrid taler på tinget
(Magnus den godes saga)
Penn og hvit dekkfarge. 192 × 142 - 78/1957

GERHARD MUNTHE (1849-1929)

16. Begynnelsesvignett.
Penn og akvarell. 281 × 226 - B.3796

17. Kong Olav lar bygge Visund
(Olav den helliges saga)
Penn. 112 × 179 - B.3798

18. Uværet, Hjørungavåg
(Olav Tryggvasons saga)
Penn og akvarell. 111 × 114 - B.7092

19. Kong Sigurd og kong Baldvine rir fra Jorsalaborg til Jordan
(Magnussønnenes saga)
Penn. 115 × 179 - B.3800

20. Kong Sigurd og hans menn rir inn i Miklagard (Magnussonenes saga)
Penn. 115 × 178 – B.7089
21. Initial (Ynglinge-saga)
Penn og akvarell. 120 × 107 – B.7169
22. Vignett (Ynglinge-saga)
Penn. 94 × 133 – B.7172
23. Vignett (Harald Hårfagres saga)
Penn. 94 × 133 – B.7172
24. Vignett (Ynglinge-saga)
Penn. 105 × 111 – B.3785
25. Vignett (Harald Hårfagres saga)
Penn. 100 × 125 – B.7170
26. Vignett (Ynglinge-saga)
Penn. 126 × 113 – B.7173
27. Vignett (Ynglinge-saga)
Penn. 122 × 112 – B.3791
28. Vignett (Ynglinge-saga)
Penn og akvarell. 110 × 140 – B.6233
29. Vignett
Penn og akvarell. 90 × 176 – B.7090
30. Tittelvignett (Eirikssonenes saga)
Penn og akvarell. 102 × 203 – B.3782
31. Ornament til boksiden
(Eirikssonenes saga)
Penn. 30 × 165 – B.7190
32. Tittelvignett (Håkon jarls saga)
Penn og akvarell. 107 × 166 – B.3784
33. Ornament til boksiden
(Håkon jarls saga)
Penn. 27 × 169 – B.7192
34. Tittelvignett (Magnus Berrfötts saga)
Penn og akvarell. 102 × 178 – B.7112
35. Ornament til boksiden
(Magnus Berrfötts saga)
Penn. 29 × 166 – B.7115
36. Tittelvignett (Magnus Erlingssons saga)
Penn og akvarell. 102 × 179 – B.7110
37. Ornament til boksiden
(Magnus Erlingssons saga)
Penn. 29 × 168 – B.7111
38. Sluttvignett (Olav Tryggvasons saga)
Penn. 56 × 56 – B.7234
39. Sluttvignett (Ynglinge-saga)
Penn. 76 × 60 – B.7120
40. Vignett (Harald Hårfagres saga)
Penn. 70 × 68 – B.7125
41. Initial (Håkon Herdebreis saga)
Penn og akvarell. 72 × 57 – B.7119
42. Vignett (Inges saga)
Penn. 46 × 96 – B.7097
43. Initial (Magnus Blindes saga)
Penn og akvarell. 70 × 56 – B.7123
44. Vignett (Ynglinge-saga)
Penn. 58 × 80 – B.3792
45. Vignett (Ynglinge-saga)
Penn. 116 × 116 – B.3786
46. Vignett (Harald Hårfagres saga)
Penn. 56 × 72 – B.6236
47. Initial (Håkon jarls saga)
Penn og akvarell. 74 × 65 – B.7126
48. Vignett (Harald Hårfagres saga)
Penn. 92 × 117 – B.7124
49. Initial (Magnus Erlingssons saga)
Penn og akvarell. 70 × 57 – B.7117

EILIF PETERSEN (1852-1928)

50. Tore Hund og mennene hans kommer
sist til skipene med hærfang

(Olav den helliges saga)

Penn og pensel. 227 × 310 - B.3813

51. Bymennene på bryggene skyter
på venderne

(Magnus Blindes og Harald Gilles saga)

Kull. 373 × 487 - B.3810

ERIK WERENSKIOLD (1855-1938)

52. Svipdags sønner og mennene deres går
til Sjukongesalen (Ynglinge-saga)

Penn. 137 × 193 - B.5050

53. Halvdan Svarte drukner i Røykenvik
(Halvdan Svartes saga)

Penn. 188 × 304 - B.7843

54. Den fangne kong Gryting føres fram for
kong Harald (Harald Hårfagres saga)

Penn. 137 × 186 - B.5044

55. Farmannshaugen

(Harald Hårfagres saga)

Penn. 126 × 215 - B.5037

56. Studie til Farmannshaugen

(Harald Hårfagres saga)

Blyant. 138 × 227 - B.7836

57. Olav blir båret på skjold til skipet

(Olav Tryggvasons saga)

Penn. 140 × 120 - B.7844

58. Da sa Sigrid: «Dette kunne vel bli din
bane!» (Olav Tryggvasons saga)

Penn. 143 × 166 - B.5046

59. Gudrøds menn herjer i Viken

(Olav Tryggvasons saga)

Penn. 141 × 207 - B.5038

60. Erling satte dagsarbeid for trelle sine
(Olav den helliges saga)

Penn. 120 × 187 - B.5040

61. Kong Olav rir til Opplandstinget på
Eidsvoll (Olav den helliges saga)

Penn. 137 × 155 - B.5042

62. Asbjørn står bundet ute i svala

(Olav den helliges saga)

Penn. 136 × 160 - 9/1954

63. Utkast til Torodd kvad kveder og holdt
moro med trelle (Olav den helliges saga)

Penn. 184 × 145 - B.7842

64. Utkast til Leiv kalles bort til Gille lov-
sigemanns bu (Olav den helliges saga)

Penn. 146 × 185 - B.7838

65. Det var gråt og jamring av de hærtatte
folk (Olav den helliges saga)

Penn. 143 × 202 - B.5043

66. Kong Olav farer over Eidskogen til
Värmland (Olav den helliges saga)

Penn. 147 × 182 - B.5048

67. Jøkul satte seg ned i en bakke, en mann
skulle hogge ham (Olav den helliges saga)

Penn. 148 × 180 - B.5053

Jubileumsutgaven 1979 til
800-årsjubileet for Snorre Sturlusons fødsel.
Utgis både på bokmål og nynorsk
i 4 store, rikt illustrerte bind og omfatter
Snorres Heimskringla, Sverres saga, Sagaen om
baglere og birkebeiner, Håkon Håkonssons saga og
Magnus Lagabøtes saga.

GYLDENDAL NORSK FORLAG